

81
П18

**ПАРАДИГМЫ
АНТРОПОЦЕНТРИЗМА**

Библиотечка «Саксагани»

ЧПРВА О. Ч

Кривий Ріг

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОВІДНОСИН СЛОВА І НАОЧНОГО ОБРАЗУ
В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Процес навчання слід розглядати як двусторонню взаємодію виразу і сприйняття інформації. Щоб зробити зазначений процес більш ефективним, треба досягти відповідності внутрішнього змісту і зовнішнього образу у викладанні навчальних дисциплін.

Вираз завжди є синтезом внутрішнього і зовнішнього. О.Ф. Лосєв зазначав: "Сам термін "вираз" вказує на якесь активне перетворення внутрішнього в зовнішнє". Певний інтерес являє класифікація дослідником різноманітних видів виразів. Його "схема, алегорія, символ" допомагають виявити роль слова, наочності та образотворчої діяльності в навчанні.

Слово - це набір умовно-графічних знаків, які відбивають певну загальну ідею. Отже, слово являє собою першу виразну форму-схему, в якій внутрішня загальна ідея переважає над зовнішніми частковими ознаками. Будь-яке зображення - це зворотнє взаємовідношення "внутрішнього" і "зовнішнього". В ньому дається, перш за все, "зовнішнє" або "образ"- почуттєве явище і акумулюється самостійність ідеї. Образотворча діяльність створює образ як ілюстрацію, як більш-менш випадкове. Таким чином, О.Ф. Лосєв відносить зображення до алегоричного виду виразу.

Вважаємо, що логічне мислення також має схематичну природу, а художнє мислення - алегоричну. Ні схема, ні алегорія не відбивають реальну дійсність повністю. Пізнання, яке засноване на одному з видів видбиття дійсності, завжди буде одностороннім. Тому так важливо знайти гармонійну єдність цих видів виразу в навчанні.

Чуттєві переживання характеризують внутрішній світ

особистості і активізують процеси мислення логічного і абстрактного планів. Формування зовнішніх почуттєвих образів мовної інформації розриває образне мислення і є основою підвищення пізнавальної активності.

ХОРОЛЬСЬКА Т. А.

Кривий Ріг

ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ГУМАНІТАРНЕ ПІЗНАННЯ

Висування на перший план значення "загальнолюдського" як пріоритетного аспекту світоглядної свідомості здійснило помітний вплив на теоретичні уяви про сутність форм освоєння світу (особливо духовного та практичного), а останнє, в свою чергу, викликає необхідність певного переосмислення змісту категорії "діяльність" - наголошення уваги на її гуманітарно-гуманістичних аспектах.

В свій час такий поворот теоретичної думки М. М. Бахтін назвав "смысловым преобразованием бытия". Дійсно, в такому випадку ситуації перед людиною, як свідомим суб'єктом "смыслового преобразования", постає особливе завдання - заміна існуючої парадигми осмислення світу новою, адекватною потребам часу, тобто, відповідаючою всезагальним ціннісним характеристикам буття. Таким чином, нове тлумачення ціннісного змісту дійсності, одразу ж впливає на безпосередньо життєву орієнтацію людини, модель її поведінки, корегуючись з духовним досвідом історії, культури. Ці зміни торкаються не тільки свідомості окремого індивіда. В ідеалі, всі соціальні, і особливо політичні, дії повинні проходити таку кореляцію, тобто здійснюватися в певній відповідності духовному досвідові людства, а не всупереч йому.